

(Nukelta 1 2 pusk.)

VLADISLOVO OSKARO MILAŠIAUS SIMTOJO GIMTADIENIO ISVAKAREMS

(Atkelta iš 1 psl.)

Kurie man niekada neįkylės,
ir leis smagiui ragauti naujo
— blogio vyną —
Ir būti naują — tūkstančius
naujų būčių.

Tarp dviejų mirusių — pelenų
spalvos mėnulio, ir sustingusios
saulės, žmonės miršta, meilės ne-
pažinę. Prieš mūsų akis iškyla
keisti Lofoteno kapai, kur miru-
sioji, klajūnai ir savizūdžiai, pasi-
gėre purvinu lietuviu, yra gyvė-
ni už gyvųjų. Tačiau prisimi-
nimoose šmėkšteli melynų prie-
blando šalies ir namas letargiš-
kai langais: nieko, nėra meliau
ir vakarinę dūmą, kylantį iš lūš-
nės stogo. Tada ateina laikas
pasakai — apie didelį, puikų lai-
vą, kuris vienui vienas, vienui
vienas plaukia jūros tolimoj.

Daugelis šio rinkinio eilėraščių
nutolsta nuo asmeninių poeto
pergyvenimų ir tampa istorijo-
mis-baldėmis (daina apie rite-
rį Zydramą, uosto smuklės šak-
mė apie Don Mateo de Gamboa,
poema apie mažąją karaliene Ka-
romamą, romansas apie Klono
Dama ir kt.). Konkretaus perso-
nažo iškrypimai ženklinant poeto
artėjimą prie teatro.

Netrukus miršta Milašius tė-
vas. Poetas paveldi šeimos dva-
rus ir pradeda ilgą kelionę po
Europą ir Šiaurės Afriką. Tuo
metu imta keltis jo pasakojimai:
nuo skepticizmo Milašius pereina
į panteizmą, neigį ir mistiką.

Milašius' romanas „L'Amou-
reuse Initiation“ (Meilės įvadas)
atveria poetui vartus į beribę
erdvę. Pasakodamas apie keistą
ir šurpą grafo Bretinoro meilę
kurtizanei, jis atranda ir savo
kelį į dievišką svaigulį: ne meilės
objektas, bet pati meilė per-
smelkia visą žmogaus esybę ir
iprasmina didžiausias jo galias.
Tarp poetas atsigręžia veidu į ta-
kuris yra pasklidęs visoj medži-
goi, kuris glesnis už už dangų,
ir už jūrą, ir už žemę. „O,
Guodėjau, ir ką mes kreipsime sa-
vo aklas akis! Praėjusią naktį aš
girdėjau tave, dainuojantį suau-
drintų kopų. Tu, vienų ir keistų
papildinių akmenėlių, beldiesi ir
beldiesi į mano širdį!“

Tur būt, nereikia aiškinti, kad
nuo šiol Milašius aiškiai žengia
katalikybės pusėn. Pasirodo gam-
tos harmonijos ciklas, vardu
„Elementai“. Tai tarsi galingos
kompozicijos vargonams — toka-
tos ir choraliniai preludai, ku-
riais poetas pašlovina jūrą, uolą,
vėją, saulę, žemę. Tačiau taiki
šių eilėraščių nuotaika tėra sta-
teleėjimas akmenuotame kalnu
kelyje. Netrukus toli pasiliklo-
nių žaluma ir prieš akis grėsmin-
gai iškils nuogos, stačios uolos.
Ramybė buvo tik laikinai atra-
sta. Siela yra pats tauriausias me-
talas — ji alksta bandymo ug-
ninių.

Siame laikotarpyje Milašius
vieną po kitos parašo dvi dra-
mas.

Pirmoji „Miguel Manara“, ki-
ta savitąjį pasirodys lietuvių
kalba Poezijos dienos Chicagoj
(Antano Vaičiulio vertimas).
Tad, valandėlį ties ja stablė-
kim.

Don Miguel Manara Vincen-
telo de Leca yra istorinis Don
Zuano prototipas. Drama apmes-
ta viduramžių misterijos formoj.
Tai atsivertimo ir atgailos istori-
ja: kaip jaunas Sevilijos didikas
savo nuodėmės kely suktis skais-
tis, mergina Gurolama, kaip pe-

Vytautas Ignas

Lietuva (medžio raiziny) Nuotrauka Vytauto Maželio

jos meilę jis pats suliepsnojo ty-
rū jausmų ir atsigręžė į Dievą,
kaip savo jaunos žmonos nete-
kęs, Miguel Manara, Kalatravos
riteris, tapo vienuoliu ir garšiū
pamokslininku.

Milašius pažinojo asmenys tvir-
tina, kad jis buvęs tylus, užsida-
res, introvertiškas žmogus. Skai-
tant „Miguel Manara“, tenka nu-
stebti: kokia didelė kūrybinė (ir
žmogiška!) aistra visa drama al-
suojai Bene ir Milašius tiktų Aba-
to žodžiai, pasakyti apie konver-
tita Migueli.

Tai ne malūno mulas, kuris
atėjęs eda iš broliuko durininko
saulės,
Bet tūlas karo žirgas, nupenėtas
miežiais
Ir Mauritanijos smiltynuos
išsimaudęs
Ir pagonies pentinai įvyrtas!
Kokia ugnis!

Teko skaityti nuomonių, kad
„Miguel Manara“ neturi akcijos;
kad tai esanti daugiau lyrinė
giesmė, psalmė. Drįsčiau tvirtin-
ti, kad taip toli gražu nėra. „Mi-
guel Manara“ veiksmingumo ne-
stokoja. Tiesa, veikalo pastaty-
mas nereikalauja nuolatinių bė-
giojimų, susišaudymų ar indų
daužymo, nereikalauja didelės iš-
orinės dinamikos, kurią mes tik-
tai „paprastom“ vadinti „akcija“. Ta-
čiau drama žėri, liepsnoja,
kaip uždegtas laužas, kibirkščiuo-
damas į visas šalis savo vidiniais
konfliktais. Ją neša šventas užsi-
degimas, didžiųjų, tikrųjų dalykų
meilė ir pažinimo troškulis. Kaip
ji galėtų būti neveiksminga? Tai
sielos mūšis!

Kadaise, dar būdama paugle,
pirmą sykį užgirdau „Miguel Ma-
nara“, transliuojamą iš Kauno
radiofono Didžiojo Penktadienio
vakara. To didelio išpuolio, ku-
rij radijo vaidinimas man paliko,
ir po daugelio metų negaliu pa-
miršti, nors tais laikais nepajė-
giau net suvokti svarbiųjų dra-
mos minčių.

Europos teatruose „Miguel
Manara“ dažnai vaidinamas. Lie-
tuvų scenoj drama iki šiol ne-
buvo pastatyta, nors A. Vaičiulai-
tis ją išvertė prieš 40 metų. Sek-
damas „Miguel Manaros“ tekstu,
kompozitorius Henri Tomasi pa-
rašė operą „Don Juan de Ma-
nara“. Dramos temų variacijom
yra sukurtas ir baletas.

Už šią dramą Milašius buvo
suteiktas Apaštališkojo Sosto pa-
laiminimas.

Antroji Milašius' drama,
„Mefibosetas“, klostosi istorini-
me žydų tautos fone. Mefibose-
tas buvo biblijinis personažas,
aktyviai dalyvavęs ano meto po-

litinio gyvenimo sukuriuose. At-
skleidęs karaliaus Dovydo nuši-
kaltimus, svetimotystę ir žmog-
žudystę, jis iškeliauja vienumai į
nuosąly Lodebarą. Dovydas dra-
moje vaizduojamas, kaip pirmasis
Jėzaus gimnaitis, kuris mistiniu
būdu savo sielą junta Mesijo ar-
tėjimą.

Trečioji drama, „Saulius iš
Tarso“, yra Povilo atsivertimo
istorija. Veikalas išleistas po-
mirtiniu leidiniu.

1914-ųjų metų žiemą Milašius
turėjo sukrečiantį išgyvenimą.
Vėly vakarą, perskaitęs vieną
Sventraščio skyrių, poetas pergy-
veno viziją, kurios metu regėjo
dvąsinę saulę, kaip absoliučiai
tikrą būtį. Nusprendęs tolimes-
nius savo darbus skirti Dievo pa-
žinimo mistikai, Milašius, lyg ka-
nų kopėjas, jau aukštai palipes at-
šauriom uolienom, susirado dar
vieną užuovėją poilsui ir, pas-
kutini sykį pažvelgęs į apacių
mirkuliuojantį žemės peizažą, su
juo galutinai atsivertė į bran-
džiausią savo lyriką — „Simfo-
nijom“. Jas skaitant, ne sykį at-
rodo, kad tai tolimiausias emo-
cijų horizontas, kad plačiau —
nei akimis, nei vaizduote žmogus
neįstengtu apglėbti.

Nors poetas neabejotinai var-
toja simbolių rašmenis, Milašius
teoretikas Jacques Buge yra me-
tes ir visai naują mintį: daugy-
bė pagaulių vaizdų nėra simbo-
liai, bet autentiški tolimos Mila-
šius tėvynės atšvaitai. Jų vers-

mė, jų šaltinis — yra tikrovė, ne-
žiūrint kaip neįprasta ji beatro-
dytų prancūzui skaitytojui. Lietu-
vis skaitytojas, neabejojus, su šia
mintimi sutiks, be jokio vargo
įstengdamas savuosius tėvynės
paveikslus identifiukuoti su Mila-
šius vaizdais:

... kupli, susnūdus liepa, pilna
oranų bičių dūzgimo... ruduo, kai
girdžiai asys, svirtys, bilda kir-
vijai ir kai nuo medžio krinta pa-
skutinis lapas, nugąsdindamas
beždėgių širdį... medėjas sau-
kiasi niūkiu raiste susivelęs...
milinė vilkintis piemuos dūduoja
ilga luobo vamzdį... nuščiuvu-
siam lendryne šaukiasi varlės...so-
dė genelis kala savo mylimosios
karstą... i langa pasibeldžia rau-
dongūžė suledėjusia širdim...ant
palėpės dulkiai krinta vakarinis
spindulys, o aplink — verpėjo
voro sustabdytųjų ratelių tyluma...

Visa tai perpinta tokiais exote-
riskais ilgaisi silais, kad ir stik-
liaus dainelė, ir senutė, šaukian-
ti žuvų vardus, ir medinių kibri-
rų ledinis bilesys, ir tamsūs ger-
vuogynų šešėliai, ir netgi šmirinė-
jančios pelytės krebždėjimas —
ima švytėti, lyg magiški žaltvyks-
lių taktai. Vėjas kvepia vilku,
raistų žolėn ir markos linais, o
šiaurės ežerai, lyg didžiulės van-
dens lėlijos, alsuoja pirmapr-
džio laiko garais.

Po „Simfonijų“ Milašius jau
nebuvo vien poetas, bet ir mis-
tikas, ir filosofas, ir metafizikas.
Prisiartinę prie tolimesnių jo kū-
rinimų (Lemuelio išpažinties, Ni-
hum, Adramondai, Arkanų),
būsim atsidūrė ties medžiu, ku-
rio vaisiai nunoko begalinę, am-
žinojį, šurpą — pacijoj nepras-
čiausioj Tikrovėj. Jų ragavimas
yra toks asmeniškas aktas, kad ne
vienas apėgų bičiulis negali su
kitu savo patirtim pasidalinti. Vi-
suotiniai galiojanti būtų tik nuo-
staba — kad Milašius, lyg aukš-
nis lankas, nusviestas į smėlį, net
išpažindamas tai, ką būtų galima
pavadinti mąstymo ir tikėjimo
doktrina, pirmoj eilėj iškilo po-
etu. Negana to: atsistojęs prieš
būtinybę liudyti surastąją tiesą,
Milašius poetinį savo žodį sukon-
centravo iki integralumo ir jam
suteikė beveik apokaliptinės jė-
gos:

Nuo apvaisinimo sambreškių
ligi mirties sutėmų, lyg kata-
kombose virvė,
gūdžio būty man bėga per
pirštus gija.

Tik grįžtant iš totalinės nak-
ties, neturinčios abiejų saulių, tik
grįžtant iš ten, kur dvi visaziny-
bės nepažįsta viena kitos, tėra

įmanoma perprasti tiesą, kad Tei-
gėjas turi savy ir visiško neigimo
galimybę. Todėl jis perleidžia tei-
giančiusius per didįjį neigimo
žaidrą. „Kaip aš galėjau nuvok-
ti“, sako poetas, „aš, kuris buvau,
lyg šventas gražas ir sopulingo
povo šurpuly viridurienį, kad
tai, ko laukiau iš šalies, man
ateis iš paties manęs?“

Ne veltui Francis de Mioman-
dre lygina Milašius su viduram-
žių alchemiku, kuris, ilgai ieško-
jęs filosofinio tikrovės akmens,
galų gale turėjo pats savę įmė-
sti į tirpintuvo liepsnas.

Nemanau, kad turėčiau cituo-
ti tai, kas prancūzų literatūrinia-
me pasauli apie Milašius pasaky-
ta, dažnai jį vadinant didžiausiu,
giliausiu, subtiliausiu, neramiu-
siu, mažiausiai suprastu pasau-
lio poetu: meilės poetu, angelu,
kuris nukrito iš toliausių aukšty-
bių; jame norima įžiūrėti prancū-
zų Rilke, prancūzų Edgar Allan
Poe; jis lyginamas su Baudelaire,
su Claudeliu, su Rimbaud; netgi
teigiama, kad Milašius kūrė-
ja — tai moderniosios prancūzų
poezijos pranašas balsas.

Šiuo rašiniu nebuvo norėta
Milašius paversti statula. Priešin-
gai, buvo mėginta jį lietuviui
skaitytojui priartinti. Milašius ar-
čiau pažinti tėra vienas kelias —
jį pamilti. Jis visados mūsų lau-
kia, intymaus santykio išsilgęs
ir plačiai atveręs į save duris:

Nubėgtą kelią išmatavęs, aš,
kirmarpa po grindim,
Sirdy jaučiu didžiulį gailestį ir
meilę saulėms seserims naktį.

Nors Milašius rašė prancūziš-
kai, jis save visą laiką laikė lie-
tuvu, ir jo kilmė pabrėžiama
kiekviena proga. Milašius buvo
pirmuoju Lietuvos pašuntiniu
Prancūzijai, svečiavosi Kaune,
daug rašė prancūzų spaudoje Lie-
tuvos klausimais. 1937 metais už
literatūrinę ir lietuvišką veiklą
VDU Teologijos-filosofijos fakul-
tetas jam suteikė garbės daktaro
laipsnį. Lietuvių Enciklopedija
rašo, kad tai įvyko Milašius 70-
ties metų suakties proga. Ai,
mieli enciklopedistai, ar tai man
— jus tikslinti? Milašius, ger-
biamieji, 70-ties metų nesulaukė;
jis mirė būdamas 61-rių metų
amžiaus.

1939 metais Lietuvos vyriaus-
ybė paskyrė Milašius pensiją. Pa-
sitraukęs iš diplomatinės tarny-
bos, poetas apsigyveno Fontaine-
bleau, daug laiko skirdamas savo
megiamų laukinių paukščių glo-
bai, ir ten netrukus mirė (1939.
III.2).

Pilną Milašius' raštų rinkinį
(Oeuvres Complètes) sudaro vie-

nuolika tomu. Iš jų du tomui skir-
ti lietuvių liaudies pasakoms.

Prancūzijoje susidomėjimas Mi-
lašiumi vis labiau kyla. Įsistei-
gusi Milašius' bičiulių draugija
(Les Amis de Milosz) pastoviai
renkasi poeto raštų nagrinėjimui
ir leidžia vadinamus „Sasiuvni-
nius“. Aštuntajame sasiuviny,
skelbiant Milašius laiškus grafiui
Prozorui ir jo dukteriai, iškilo
daugybės santrumpų ir datų nu-
statymo reikalias. Kadangi laiš-
kai lieti Vilniaus ir Klaipėdos klau-
simus, redakcija išreikė viltį,
kad gal atsiras koks nors istori-
kas lietuvis arba Milašius drau-
gas, kuris tais laiškais susidomės
ir papildys išnašas.

Idomus dalykas: mes esam tik-
rai uolūs, vienas kito atsimi-
nimus su dideliu įkarsčiu tiklin-

dami, bet, kai mūsų pagalbos sau-
kiasi pasaulis, būriais į tokias tal-
kas neskubam įsijungti.

Liko susimąstyti ties F. de
Miomandre žodžiais: „Juk ne-
daug tetrūko, kad tas lyrizmo
šaltinis būtų nutekėjęs kita vaga,
būtų praturtinęs ne mūsų, bet ki-
tų literatūrą. Aš tokiu atveju —
neturėčiau ramybės“. Aišku, taip
būtų atsitike, jeigu Milašius bū-
tų rašęs lietuvių kalba.

Mes dažnai padejuojam, kad
talentingiausi mūsų kūrėjai pra-
turtino kitų tautų kultūrinius
arodus. Bet štai, ši graži gegu-
žės vakarą sėdžiu ir galvoju: ar
pasaulis būtų bent girdėjęs Mila-
šius? (Nukelta į 5 pusl.)

Tel. PR 8-3226
DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLIO LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akuterija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą.
Jei nesistiepiate, skambinti: 374-8004.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val: pirm., antr., ir ketvirt.
6 iki 7:30 val. vakaro.
Sešt., nuo 9 iki 5 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso tel. WA 5-2670
Resid. tel. WA1brook 5-3048

Tel. Ofiso HE 4-5849, rez. 383-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1 iki 6 v. popiet.
Antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt.
tik susitaru.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GE 6-2400
Val: pagal susitarimą: pirm., ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antr., ir penkt.
10-4; šešt. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir
Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.

Resid. tel. — GI 8-6873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
sistiepiate, skambinti: RE 2-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — RE 3-5893
Specialybė Akty ligos
2997 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Valandos tik iš anksto susitarus:
pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 9
iki 5 v. r. šėd. nuo 9 iki 6 v. r.

Ofs. PO 7-0000, Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ —
CHIRURGIJA
8214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakomas 12 valandų
486-4441 — 561-4606

Išlaidos ir buto 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7
Iškyrus treč. ir šėd.

Tel. ofiso ir buto: OLYMPIC 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 5-8 val. vak.
Iškyrus trečiadienį.
Seštadieniais 12 iki 1 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojai)
3925 West 59th Street
Val: pirm., antr., ketvirt., ir
penkt., nuo 12-4 val., popiet. ir 6-8
val. vak. Treč. ir šešt., uždaryta

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTAS
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto
iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezd. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val: pirm., antr., ketvirt., ir
penkt., 8 iki 7 v. p. p. Tik susitarus

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITĖ
7051 So. Washenaw. Tel. 778-0706
Pritaikomi akiniai pagal gydytojo
receptus.
Didelis akinių rėmų pasirinkimas.
Val: pirm., antr., penkt. 10-5:30
Ketv. 1-3 v. vak. Šėd. 10-4 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKTŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofiso:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
2618 W. 71st St. — Tel. 757-5140
Tikrina akis, Pritaiko akiniai ir
„Contact lenses“
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr., nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakarą.
Ofiso tel. 776-2886, rez 448-6345

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Residencijos tel. GE 4-0011
Val: pirm., antr., ketv. ir
nuo 1 iki 3 valandos popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofiso ir rez. 2652 W. 50th St.
Tel. PHOSPHOS 8-1233
Ofiso val: pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 9-4 val. ir 6-8 v. vak.
Šėd. 8-4 p. p. ir kitu laiku susitaru.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt.
2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šešt., pagal susitarimą.

Ofiso tel. 586-3166; namų 634-4550
DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 9-7
Seštadieniais pagal susitarimą

Q. V. Milašius pagerbtis ir jį pri-
minti 1965 m. prancūzų Meistas me-
dalis, sukurtas Magdaleine Mocquot

O. V. Milosz - Milašiaus laiškas Prezidentui Antanui Smetonai

Paris 15 Avril 1931

Monsieur le Président,

Je prends la liberté très grande
de me adresser directement à Votre
Excellence pour la remercier de
la bonté qu'elle a eue de me faire
présent de quatre beaux volumes
de Ses ouvrages, dont le premier
porte sur la page de garde une
précieuse dédicace.

Vivement touché du sou-
venir si aimable de Votre
Excellence, et considérant comme

un très grand honneur de
posséder un autographe
à mon nom, je suis heureux
de pouvoir saisir cette
occasion de Lui renouveler
l'expression de mon fidèle
attachement à l'Etat
lithuanien et à son Chef.

Je prie Votre Excell
ence de vouloir bien

agréer les assurances de ma
très haute considération et
de mes sentiments très res-
pectueusement dévoués.

O. V. Milosz - Milašius

Oskaras Vladislovas Milašius jaunystės metais

Iš O. V. Milašiaus poezijos

LIETUVA

Tos žemės vardas — Lietuva — užvaldė mano protą ir
jausmus.
Aš trokštu jums atskleisti ją.
Ateikit! Dvasioje nuvesiu jus į svečių kraštą, ūkanotą,
glūdų, šnarantį...
Suvasnokime sparnais — aure, jau skrendame per šalį, kur
kiekvienas daiktas turi blausią atminimų spalvą.
Apgaubia mus vandens lėlių kvapas, plėkstančių miškų
garai...
Tai Lietuva, la Lithuanie, Gedimino ir Jogailos žemė.
Atsiveria mums susimąsčiusi šalis, kurios vėsi, dulsva
padangė turi visą pirmąpradės giminės gaivumą. Ji
nepamiršta prabangos liūdnos — subręsti.
Po septynių žiemų mėnesių letargo ji, nubudus, šoktelia nuo
pavasario staigios grožybės, o rugsėjo vidury nauji
atolai, netgi vasaros nedavę, juodvarnių kranksmais
vėl skelbia ilgą žiemą.
Tada lietuviškųjų vasarų kvapams užleidžia vietą
rudeniui dvelksmui, kuris yra lyg siela Lietuvos, —
Saldrikštis kvapas, nelyginant išvirtusio karštiniaus medžio,
samana užkloti, ar griuvėsių po lietaus, kai vasara
jau baigias.
Balzama šviesa dūluoja klony, o šėma migla nugulus
ant miškų.
Tylų saulės veidą niukia įkyrių minčių nykumas.
Nors dar nesnigo, papūkusių kelių ratus pakeičia rogės.
Nuo upės smelkias per laukus linų markos tvaikai.
Galop iškrinta lapkričio sniegai, o vakarais sarginiai šunes
vėl užtraukia savo begalinę šneką su vilkais iš seno
miško, skendinčio rūkuso.

IR YPACIAI...

Ir ypačiai Rytojus lai nežino, kur esu —
šilus, šilijos pilna gervuogių juodų —
Ir tavo balsas, lyg liulys mėnulio šulinio seniai,
Kai ten atėję gerdavo birželio aidėsiai.

Ir mano vardo niekas lai nesumini sapne.
Anie laikai, anie laikai jau išsipildė čia.
Ir lyg medelis liaunas, pirmutiniais syvais išsprogtęs,
Tokia, suknelėję be raukšlių, esi balta.

Ir gervuogės už mudviejų lai užsiskleis,
Nes aš bijau, bijausi grįžti tais takais.
Ir vešios, baltos gėlės glosto tau švelnius kelius,
Šešėlis blykšta, netgi jis — nuo meilės kuždesių.

Ir neišduoki girioje verdėnėms, kas esu:
Aš vadinuosi jau numirusiu vardu.
O tavo akys — jos liety jaunų smagios spalvos,
Lietų vasarių ant tos kūdros miegančios.

Ir vėjui iš senų kapų tu neprasitarki nieko. Ne!
Jisai galėtų nusivesti su savim mane.
Nudvelkia vasarom, žeme ir mėnuliu tavi plaukai.
Gyventi reikia mums — gyvent, gyvent visai.

PAVASARIO GIESMĖ

Pavasaris iš tolimų kelionių nusileido
Ir atnešė ramybę širdžiai tavo.
Pakilk galvute miela: žvilgtelėk, dailusis veide!
Kalnai — lyg salos tarp miglų — smagias spalvas atgavo.
Jaunyste! Putine šalia palinkusios trobelės!
Padaužos širdies laikai!
O vasaros mergelė

Dainuoja kaitroje, papailkus.
Visur pasitikiėjimas ir poilsis žavus.
Koksai gražus pasaulis, mylimoji, koksai gražus.
Iš ūkanotų karalystių kyla
Orus, toks grynas debesys.
Dienovidis auksinis neriasi į meilės tylą.
Mieguistos dilgėlės išnokusi galva nusvyra
Ir glaudžias prie Judėjos Viešpatės vainiko tyro.
Girdi? Tai atošia lietus...
Pasruvo ir pas mus.
Štai meilės karalystėj kvepia vandens žiedais visi kampeliai.
Jauna bitutė,
Duktė saulutė,
Slaptinguos soduos susiras sau naują kelią:
Girdžiui, kaip bliauja kaimenė —
Atliepia aidas piemeniui.
Koksai gražus pasaulis, mylimoji, koksai gražus!
Mes į vietas apleistas nulydėsimė svilpynę.
Ten, debesio ūksmėj, prie bokšto, rožmarinas
Mums liepia pamiegot. Ir nieko aš dailiau
Užu ėriuką, šviesų kaip diena, lig šiolei nemačiau.
Švelni akimirkos mums duoda ženklią nuo apniūkusios kalvos.
Pakilki, meile išdidi, man ant peties uždėk rankas:
Praskleisti gluosnio svyrūones šakas,
Pasidairysime po klonį.
Gėlė jau leipsta, medis sudreba: nugirdė juos dvelksmai
malonūs.
O ten — tenai kviečiai,
Nelyginant žmogus per sapną, keliai lėtai.
Galinga meile, sese vyresnioji,
Nubėkime tenai, kur soduos pasislėpus paukštė mus vilkija.
Ateiki, atšliauri širdie,
Ateiki, veide mielas;
Tas papūstžandis vaikas — vėjas — dvelktelejo debesėliui
iš jausminių.

Dailiom kojytėm balandėlė bėga gerti į šaltinį,
Baltutė vandenį tyram.
Ką sako ji? Ką mini?
Dingoja, lyg burkuotų mano atjaunėjusioj širdy.
Nutojo ji...
Koksai gražus pasaulis, mylimoji!
Griuvėsių moteris mane iš aukšto lango pavažina:
Regi tu jos vėjotus plaukus su gelm laukinėm,
Išdriksius ant žuolūko, kurs išvirsto.
Girdžiui samanę rainą: ji dūzgena,
Lyg nekaltų dienelių varpas senas.
Atėjo valanda ir mudviem, lengvapėde,
Apsikaitęti uogomis, kurios ūksmėj alsuoja.
O vohungė slapčiausioj tankmėje dainuoja.
Svajonių mano sese, kas gi toji paslaptis?
Apsviesk mane, pažadink mane,
Nes tuosius dalykus mačiau sapne:
O! iš tikrųjų aš miegu.
Koksai gyvenimas gražus! Nebėr jau melo, graužakų!
Nuo žemės stiebias tiek žiedelių kvėpiančių, —
Tai lyg velionių atnaša.
O meilės mėnėsi, o pakeleivi, o džiugusmingos dienos!
Užėik ir būki mūsų svečias;
Tave maitinsim duona, medumi ir pienu.
Po mūsų stogu pailsėsi,
Ir tavo didelį sumanymai užėmė mūs sodų ožiančių pavėsy.
Tu nenubėki.
Ką ten beveiksi?
Ar tau pas mus ko gaila?
Nuo rūpestių tavo paslėpsim.
Buveinę slaptą, dailią
Mes turim atgavai po savo stogu.
Žali šešėliai ten įeina
Pro langą, į sodus žavius atvertą, į vienatvę, vandenį.
Jis klausosi... sustoja...
Koksai gražus pasaulis, mylimoji!

KALNŲ DAINA

Lyg moteris vaisinga, saulė žvilgančiom, plėdom šlaunim,
Ašai esmi,
Lyg didelė, puiki šienautoja
Vidudienio rimty,
Lyg darbininko rankomis galingomis žmona,
Pakilus su aistra,
Lyg motina didvyrių, budėtoja
Pily aukštoj.
Pečiais aš debesies remiu, dairaus, iškėlęs galvą,
Padangėje žydroj.
Kiek tik aprėpia akys eterinėj jūroj —
Ramu, gilu, skaistu.
Prie mano kojų gulintio miestelio žmonės
Ir tu,
Kuris alsuoji šilumoj sodybą,
Ant mano kelių miegančių,
Pakilkit: nudengiau aš dailų, šiurkštų veidą
Erdvės.
Ateikit, jums išaiškinsiu aukščiausių maldą —
Veikmės!
Esmi didžiulis atspindys, paveikslas šventat dvasinio
Sinajaus,
Palytintio hašmalą.
Prieš skrisdamas, išmok, Sūnau, į kalnus kopti!
O jūs, rytojaus išrinktieji, šiandien mano būkite išminčiai.
Dejonės, atminimai, gailėsčiai, atėję mano prieglobatį
nustraminkit,
Ir tu, blyški aistra,
Ateik, ateik, nusivalyk savo širdį
Begaline žvaigždžių rasa.
Tai čia pašlovinsim galingąją visatą,
Kurį regiu.
Juk aš esu palaimos arka, Tėvo sostas,
Sventyklos rūmai!
Atleikite jūsi visi maldingai sveikinti sugrįžtančios
Protingos ir gilios tylos.
Atleikite, didvyriai, paragauji šios, aukščiausios, meilės —
Tikrąs.

Išpūdžiai iš premjeros

Jurašo Macbethas New Yorko scenoje

ALGIRDAS LANDSBERGIS

1971 metais Kauno Dramos teatro vyr. režisierius Jonas Jurašas buvo pakviestas pastatyti "Siolaikini" Šekspyro "Macbethą". Maskvos "Sovremeniko" teatre. Maskvos publikai to spektaklio taip ir neteko pamatyti, nes po generalinės repetitijos jis buvo uždarytas, kaip per daug "avangardiškas", "radikalus", ir todėl pavojingas. Jurašui reikėjo ilgai laukti ir daug pergventi, kol jisai pagaliau gegužės 8 d. įvedė savo Macbethą į New Yorko La Mamos teatro sceną.

Tradiciniuose Macbetho pastatymuose dažniausiai matome istorinius kostiumus aprėngtus veikėjus, susiduriančius su antgamtinėmis būtybėmis, pasiduo-dančius beribės galios pagundai ir palaipsniui nugrimstančius į košmarą. Jurašo spektakliui prasidedant, visa tai jau yra įvykę. Raganos pažadina Macbethą iš mirties sapno ir a'kuria jo kelią į pražūtį. Jų vaidmuo čia svarbesnis, kaip Šekspyro tekste — jos pagrindinės veiksmo stūmėjos, veikėjų likimų siūlai jų rankose. Jos ne įprastinės ilganosės, kikenančios, persenusios kūtelės, bet launos, pragariška energija, pertekusios jaunikiškos. Košmaro dugne jos žiūrovams surezga naują košmarą.

Tasai "košmaro košmarą" pobūdis apspėdžia ir veikėjų judesius, visą Jurašo choreografiją. Tai ne kasdienybės erdvė, ne šio pasaulio oras. "Macbetho" veikėjai turi stumtis pro slogutiskas mirtis, skintis sau kelią pro sutirštėjusio blogio džungles. Dažnai jie primena slūžus, jų amoralumas ir jų aplinka įbruka jiems reptiliškus judesius.

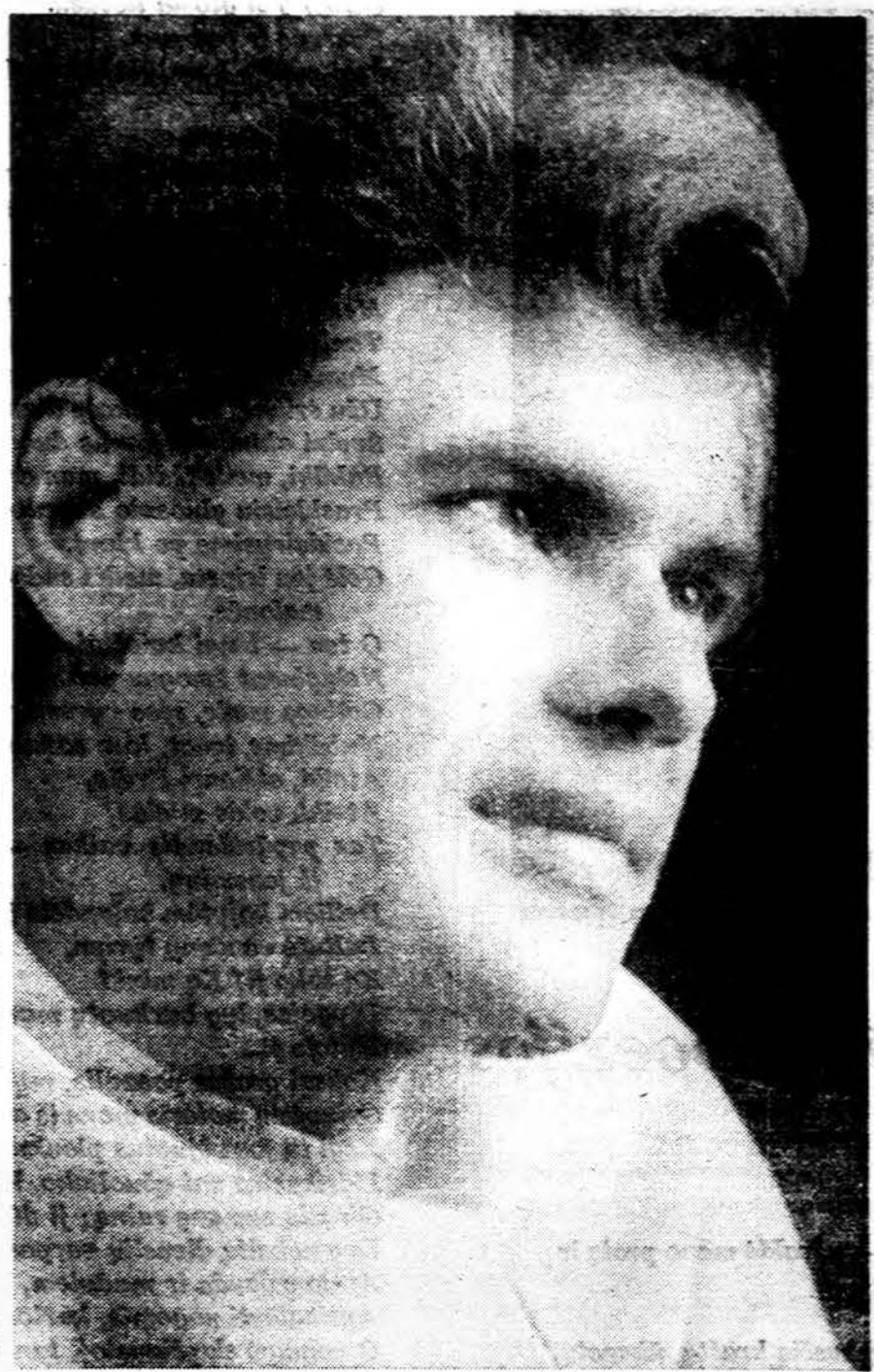
Ir taip La Mamos scenoje nevaistorinė kova už Skotijos karūną, ambicingo karvedžio nuosmūkis virsta masinių žudynių ritualu, kraujo puota. Tardicinis raganų katilas, kuriame jos paprastai maišo savo nelemtą viršulą, čia tampa bronziniu kraujo dubeniu, spektaklio centru užimančiu "juodųjų Mišių" indu. I jį veikėjai paneria savo rankas. Prie jo raganos vieną po kito atveda, apnuogina ir krauju aplieja tuos, kuriems lemta mirti — karalių Duncaną, Banquo ir, galiausiai, patį Macbethą.

"Macbetho" kruvinas ritualas apsemia didelę dalį erdvės La Mamos teatro salės, kurios vidury stovi didelis pailgas stalas.

Ant jo ir aplink jį vyksta pagrindinis veiksmas. Scenos dėžė salės gilumoje, su bronziniu stulpų fragmentais ir grandinėmis, yra anga, iš kurios veikėjai išeina į ritualo erdvę. Scenovaizdis buvo pastatytas pagal režisieriaus nurodymus:

Pagrindiniam vaidmeniui Jurašui reikėjo nepaprasto akto-rius, sugebantį būti ir akrobatu, ir perduoti psichologinius įvairavimus, ir pasiekti tragiško matavimo. Tokį aktorį jisai atrado Thomas Kopache asmenyje. Kaip Jeris Grotowski ansamblio aktoriai, išmankštinti jėgos pratimais, Kopache vaidina ne tik akim, pečiais, rankomis, bet ir kiekvieno raumeniu. (Pavyzdžiui, Lady Macbeth besikalbant su Duncanu, kurį ji rengiasi nu-galabtyti, Kopache, stovėdamas nuošaliai, kūnu žiūrovams perteikia savo vidinį prieštara-vimą ir agoniją). Tai apie tokį aktorį Jurašas, gal būt, svajojo, kai po "Mamutų medžioklės" pastatymo Kaune jisai nusiskundė, jog lietuviai aktoriai esantys per daug įsėlę į buitinių kiaučių.

Lady Macbeth vaidina kita žinoma New Yorko aktorė, Barba-

Jonas Jurašas

Nuotrauka Vytauto Maželio

ra Montgomery, savo karjerą pradėjusi negrų teatre. Jos vaidybi-nė skalė ne tokia plati, kaip Ko-pache, bet ji sugeba suteikti sa-vo vaidmeniui tragiško svorio ir orumo. Jų santykį Jurašas scenoje piešia ir plačiais bruožais ir subtiliais niuansais, nuo gyvu-liškos aistros iki švelnios liūdesio gaidos pabaigoje. Vienoje išpu-dingiausiu spektaklio scenų, jau pamišusiai Lady Macbeth kal-bant savo paskutinį monologą, raganos dengia nuogą Macbethą paskutiniojo mūšio šarvais; jiems lėtai besisukant, tarsi šokyje, liū-dnai muzikai palydinti, jo akys se-ka savo žmoną, jo veiksmų įkvė-pėja.

Kai kurie iš likusių aktorių ge-rokai menkesni, nepriaugę nei prie Šekspyro teksto, nei prie to-

kios "totalinės" vaidybos. Iš jų išsiskiria efektingas Durininkas, bet jis, atrodo, priklauso kitokio pobūdžio Šekspyriniam spek-takliui. Antriniamis veikėjams Ju-rašas suteikia choro vaidmenį ir vėl pademonstruoja savo ypatingą sugebėjimą kurti grupines scenas, priartėjančias prie skulptū-ros ir baletu formų. Svečiai, mie-gantys pilyje, sudaro kūnų barel-ję scenos dėžėje, kuri ima pul-suoti, kaip daugiskūnis organiz-mas pagal spektaklio ritmą.

Spektaklyje vaidina ir daiktai. Scenos gilumoje ant stulpų ka-banti balta marška virsta raga-nų apvalkai, puotos staltiesės, Macbetho košmaro migla ir jo laidotuvių drabužiai. Visi scenos elementai susijungia į vieningą darną ir tampa režisieriaus pa-grindinei vizijai. Tačiau akto-

rius kūnas išlieka svarbiausia su-
dėtine dalimi.

Lenkų kritikas Jan Kott kadais rašė ("Šikaj apie Šekspyrą", 1964): "Macbetho patirtį... gali-ma vadinti Auschvitzo patirti-mi... Macbetho pastatymas, nesu-kuriantis kiaučių paplūdimio pa-saulio įvaizdžio, būtų neišvengia-mai falsyvas". Kotto žvilgsnis į Šekspyrą, kaip į "mūsų bendra-laikį" egzistencializmo ir absur-dizmo rėmuose, turėjo nemažos itakos teatrinei Šekspyro inter-pre-tacijai Vakaruose (pvz. Peter Brook'o "Karalius Lyras" Becket-to "Bauginčių ežymių" dvastojė). Toksai priėjimas prie Šekspyro gali būti ir pavojingas — "suda-bartindami" Šekspyrą, dažnai istumiami jį į dabarties mados akligatvį ir prarandame tai, kas jo palikime ypač svarbu ir ver-ginga mūsų laikui — sugebėjimą vaizduoti ne tik pragarą ir nevil-tį, bet ir atsvarą jiems.

Jurašo "Macbethas" dalinai priklauso tam ypatingam pasaui-liui, kurį aprašo Kottas. Tačiau Jurašo atvaizduotas pragaras yra autentiškas, išsiskiriantis Rytų Eu-ropos patirtį. (Viename pirmųjų "Romeo ir Julijos" pastatymų Prahoje, pasibaigus II pasauli-niam karui, veiksmas vyko kon-centracijos stovykloje). Be to, Ju-rašo sukurtas pasaulis yra barba-riškai gyvybingas, tolimas Becket-to išsenkančiam statiskumui. Šio spektaklio negalima išpausti i bet kurią išankstinę teoretinę schemą. Jis ir rytiniai europie-tiškas, ir universalus, ir origina-liai asmeniškas.

Savo vizijai išreikšti, Jurašas su-trumpino Šekspyro tekstą, sukei-tė kai kurias scenas. Už tokius Šekspyro pertvarkymus visad rei-kia užmokėti, nes jo dramos yra kaip gyvi kūnai, kurių kiekvienas organas turi ypatingą paskirtį sandaroje su kitais. Taip ir Ju-rašo spektaklyje kai kur pasislepia autoriaus mintis, pradingsta žodi-nė muzika. Tačiau tie nuostoliai nežymūs, palyginant su režisie-rius pasiekimu. Jis neilustruoja Šekspyro frazių, bet scenoje at-kuria jo minties ir muzikos teat-rinius atitikmenis. Jurašas mus nuveda į "Macbetho" juodą šer-dį.

Premjeros publika spektaklį priėmė labai šiltai. Buvo matyti ir gausokas lietuvių būrys, ne tik iš New Yorko, bet ir iš tolesnių vietovių. Tai buvo šventiškas va-karas vienam svarbiausių New Yorko (ir pasaulio!) avangardi-nių teatrų. Jono Jurašo pasieki-mas drauge yra ir Lietuvos teat-ro laimėjimas, kuriuo, be abejo, apsidžiaugė ir jo gausūs žiūrovai bei bendradarbiai tėvynėje.

(Anicetas Tamošaitis); Einštei-nas — atominės energijos kū-rėjas (J. Venckus, S.J.). La-bai kruopščiai parengti skyriai: Jaujinimas, Kalba, Tėvynė, At-garsiai. Ilustracijose pabrėžti-nos dail. Vlodo Žilinskas dailės darbų nuotraukos.

• LIETUVIŲ DIENOS, 1977 m. balandžio mėn., Nr. 4. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Leidžia lietuviai jėzuitai. Administruoja A. Li-kanderienė. Redakcijos ir ad-ministracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636.

Apie susitaikymo sakramen-tą rašo pats redaktorius. Hen-riko Nagio naujų eilėraščių pus-lapis yra tikras kilstelėjimas aukštyn visos "Laiškuose Lie-tuviams" spausdinamos poezijos. Kitos temos: Gero viršininko privalumai (Br. Krištanavičius, S.J.); Išsiskaitymė į nuostabią gamtos knygą (J. Prunskis); Žmogaus jausmai — "civiliniai tarnautojai" (V. Bagdanavičius, MIC); Iš dviratininko kelionių

(Nukelta 15 pusl.)

A. TVERAS

2646 W. 49th Street — Tel. EE 7-1941

Paspjūvė ir taisyklės
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Buitinių liaudies menų projektas Chicagoj

Kongreso bibliotekoje naujai įsteigtas liaudies buities ir etno-grafinių menų centras (Ame-rican Folklife Center) kartu su Illinois Arts Council šią vasarą Chicagoje praveda trijų mėne-sių tyrinėjimus, bandant surasti etninių grupių liaudies menininkus, uždokumentuoti jų biogra-fijas, kuriame liaudies meno pa-vyzdžius ir aplamai nūstatyti, kiek ir kaip tas menas yra verti-namas patį, jį atstovaujančių, etninių grupių. Folklife Center pasamde keturiolika ta-tosakininkų ir antropologų, ke-rie patys yra vienos ar kitos etni-nės kilmės ir kurie yra tų kultū-rų liaudies papročių specialistai. Kiekvienas iš jų Chicagoje pra-leis maždaug dvi savaites ir steng-sis aplankyti etninių grupių in-stitucijas ir ypač pavienius asme-nis, kurie užsiiminėja liaudies me-nu. Liaudies menas šiame pro-jekte yra apibūdintas labai pla-čia prasme. Savime aišku, jog tai aprėpia visą tautodailę, bet prie liaudiškos meninės veiklos skiriamas ir pasakojamos bei dai-nuojamos tautosakos atlikimas, šokiai ir net tradicinio, galėtu-me sakyti, tautinio maisto paruo-va.

Elena Bradūnaitė, kuri dirba Amerikan Folklife Center insti-tucijoje, Washington, kaip etninės buities specialistė, lankėsi Chica-goje balandžio mėnesį ir padėjo užsukti viso šio projekto vykdy-mą. Tuo pačiu metu jįnai aplan-kė kelis lietuvių, kurie yra pasi-žymėję savo liaudies menu. Ji pra-vedė pokalbius ir magnetefono juostoje užrašė tų žmonių bio-grafijas bei jų samprotavimus lietuvių liaudies meno reikalu. Jonas Dovydenas, kuris yra šio viso projekto fotografas profesio-nalas, padarė daug nuotraukų pačių menininkų ir jųjų liau-dies meno pavyzdžių. Kai ku-riais atvejais jisai pasirūpina taip-gi, kad muzikiniai atlikimai būtų įrašomi aukštos kokybės magne-tofonu. Iki šiol E. Bradūnaitė Chi-cagoje yra aplankiusi Antaną Poskočimą — lietuviškų kry-žių drožinėjimo meistą, Kazį Bartašų — juostų audėją, Al-doną Veselienę — tautinių kos-tiumų audėją, ir Balį Pakštą, kuris groja rageliu. Besilankant pas Balį Pakštą, buvo juoston įrašytas ragelio ir kanklių duetas (kanklėmis skambino Rūta Pakš-taitė) ir ragelių trio (prie B. Pakšto prisidėjo L. Bichnevičius ir V. Vaitkevičius).

E. Bradūnaitė vėl žada atvykti Chicagoj gegužės pabaigoje ir bus iki birželio vidurio. Jeigu lai-ko stoka trukdo pranešimą lai-ku, galima paskambinti K. Bra-

Nuotraukos iš Amerikan Folklife Center ir Illinois Arts Council vykdomo Buitinio liaudies menų projekto Chicagoje. Viršuje lietuvių liaudies melodi-jas rageliais groja V. Vaitkevičius, B. Pakštas ir L. Bichnevičius; viduryje — lietuviškų juostų audėjas Kazys Bartašius; apačioje — Antanas Poskoči-mas prie kuriama didžiulio lietuviško kryžiaus. Visos nuotraukos Jono Do-vydeno.

senų liaudies dainų ir pasakų, dūnienei (776 — 9275) Chicago-prašoma apie tai pranešti laisku-čiu. Laiškus galima rašyti lietu-viškai ir siųsti šiuo adresu:

Ms. Elena Bradūnaitė,
American Folklife Center,
Library of Congress,
Washington, D. C. 20540

Jeigu kas pažįsta asmenis, ku-riuos vertėtų šiuo tikslu kontak-tuoti, taipgi prašoma jai nurody-ti, kaip su jais susisiekti. Jeigu lai-ko stoka trukdo pranešimą lai-ku, galima paskambinti K. Bra-

B.

Nauji leidiniai

• ATEITIS, 1977 m., Nr. 4. 60629. Žurnalas spausdinamas katalikiškos orientacijos mėne-sinis žurnalas. Vyr. redaktorius — kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, Ill. 60130. Adminis-truoja Juozas Polikaitis, 7235 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Žurnalas spausdinamas "Draugo" spaustuveje. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje — 7 dol., garbės prenumerata — 15 dol., susipažinimui — 5 dol., vi-sur kitur — 5 dol.

Šis tas iš naujo numerio turinio: rašytojas Jurgis Jankus rašo apie dail. Antaną Tamošaitį; Kęstutis Keblys apie kultūrinis uždavinius; šimto metų gimimo sukakties proga trumpu tekstu ir puikiais eilėrašiais prisime-namas Oskaras Valdislovas Mili-šius; moksleivių, studentų ir sendraugių išpūdžiai, perskaičius dr. J. Girniaus "Praną Dovydai-tį"; daug moksleiviškos kūrybos, aplamai ateitinių veiklos kro-nikos ir nuotraukų.

• LAISKAI LIETUVIAMS, 1977 m. balandžio mėn., Nr. 4. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Leidžia lietuviai jėzuitai. Administruoja A. Li-kanderienė. Redakcijos ir ad-ministracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636.

Apie susitaikymo sakramen-tą rašo pats redaktorius. Hen-riko Nagio naujų eilėraščių pus-lapis yra tikras kilstelėjimas aukštyn visos "Laiškuose Lie-tuviams" spausdinamos poezijos. Kitos temos: Gero viršininko privalumai (Br. Krištanavičius, S.J.); Išsiskaitymė į nuostabią gamtos knygą (J. Prunskis); Žmogaus jausmai — "civiliniai tarnautojai" (V. Bagdanavičius, MIC); Iš dviratininko kelionių

A. TVERAS

2646 W. 49th Street — Tel. EE 7-1941

Paspjūvė ir taisyklės
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1977 M.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 238-9787

VIENOS SAVAITES EKSKURSIJOS

(Minska, Vilnius, Maskva)

#1 — GEGUZES MEN. 2 D.; #1-A — GEGUZES MEN. 9 D.;
#11 — RUGSEJO MEN. 26 D.; #12 — SPALIO MEN. 10 D.;
#13 — SPALIO MEN. 17 D.

VISOS KAINOS PAZYMOTOS NUO BOSTONO AR NEW YORKO — NUO CHICAGO PRIDETI DAR \$121.00

DVIEJU SAVAIČIU EKSKURSIJOS

#3 — BIRŽELIO MEN. 4 d.	— Maskva, Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinki	\$1,189.00
#4 — BIRŽELIO MEN. 26 d.	— Maskva, Vilnius, Leningradas, Lugano, Zeneva (Sveicarija)	\$1,278.00
#5 — LIEPOS MEN. 4 d.	— Maskva, Vilnius, Roma	\$1,274.00
#6 — LIEPOS MEN. 9 d.	— Maskva, Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinki	\$1,217.00
#7 — LIEPOS MEN. 18 d.	— Maskva, Vilnius, Leningradas, Münchenas, Baden-Baden, (Sveicarija ir Vokietija) Bazelis	\$1,337.00
#8 — RUGPUCIO MEN. 1 d.	— Maskva, Vilnius, Roma	\$1,274.00
#9 — RUGPUCIO MEN. 15 d.	— Maskva, Vilnius, Leningradas, Helsinki	\$1,171.00
#10 — RUGSEJO MEN. 3 d.	— Maskva, Vilnius, Roma	\$1,274.00
#14 — GRUODZIO MEN. 20 d.	— Maskva, Vilnius, Ryga	\$1,138.00

Visos ekskursijos aplankys KAUNĄ ir TRAKUS (Prices subject to change)

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENES SKRIDIMAS Į LONDONĄ — 2 ar 3 savaitės — \$355 iš Chi-cagos. Liepos mėn. 29 d. — Išvykimas.

Taip pat parduodame skridimus (charter) į

Chicago į Varšuvą	— nuo \$439.00
Frankfurtą	— nuo \$349.00
Los Angeles	— nuo \$149.00
Romą	— nuo \$399.00

Onos Pluškonienės rečitalis Chicagoje

ALGIS SIMKUS

„Draugo“ 26-osios romano premijos laureatas rašytojas Kazys Almenas gegužės 15 d. Jaunimo centre, Chicagoje, įvykusių iškilnių žodyje prisipažino, jog rašęs „Saulę skatikų“ kaip pramoginį, detektyvinį romaną, nepretenduodamas į aukštosios bei rimtosios literatūros kategorijas. Toks užrašymas autorius, galėtume sakyti, kuklumas iškilnių popietės dalyviams buvo gailus netikėtumas.

Premijos įteikimo iškilnių netikėtumai tačiau tuo dar nepasibaigė. Ne vienas muzikoje apstiręs susirinkusiųjų, pažvelgęs į meninės dalies programoje atspausdintą Chicagoje dar iki šiol negirdėtą solistės Onos Šestokaitės-Pluškonienės net 19-kos dainuotųjų dalykų sąrašą, su šikagietišku išdidumu pagalvojo: Na ir drasi mergytė, čia juk Amerikos lietuvių sostinė, o ne tavo gimtoji parapija.

Ir vėl teko nustebti. Jau po pirmųjų jaunatviškos išvaizdos gražios solistės garsų pasidare aišku, kad šios dainininkės bus verta paklausti. Salė tuojau nutilo ir susikaupė.

Solistė savo išskirtinai malonu mezo-soprano balsą pradėjo laimėti jau prieš dešimt metų pas savo vyro tėtą, solistę Juozą Augalįtytę Philadelphiaje. Vėliau sekė dar penkeri metai papildomų studijų pas kitus dainavimo pedagogus. Dabar solistė parodė, kad dainavimu mėnė ji yra jau pasiekusi gražių rezultatų. Nors žemiausiose gaidose jai dar kiek ir trūksta sąsąjūbų pilnumo bei vientisumo, aukštesniuose registruose ji savo patrauklį ir vietomis jaudinančią šiltą balsą yra sėkmingai apvaldžiusi. Techniškai sugebėjimą sujungus su prigimtu muzikalumu, aiškia diktacija ir inteligentiškai dainuojamo dalyko stiliaus supratimu, dainininkė sukurė rečitalį, patraukusį klausytojo dėmesį ir privertusį užmiršti netikėtai karštos gegužės saulės priekaitintos salės varginantį tvankumą.

Jau pirmosiose šešiose Banaičio, Klovos ir Stasio Šimkaus harmonizuotose liaudies dainose dainininkė parodė, kad ji aiškiai žino, ką norinti savo dainavimu pasakyti. Ji nepasitenkina, vien monotoniškai pakartodama keleto liaudies dainos posmų, bet kiekvieną dainą pateikia klausytojui kaip išbaigtą kūrinį, su aiškia linija ir turiniu. Pas ją nie vienas dainos žodis nelieka be prasmės ir visi lengvai klausytojo suprantami. Solistė turi mūsų vokalinių tarpe retokai sutinkamą dovana — sujungti dainos tekstą ir jį nekančią melodiją į vieningą meninę visumą. Šių dainų tarpe ypač pažymėtinos dėl jų išbaigtos atlikimo buvo Banaičio „Anksti rytą atsikėliau“, Klovos „Vai audžiau, audžiau“ ir Šimkaus „Pavasario dienele“. Po to sekiosios originalios lietuvių kompozitorių dainos buvo atliktos su tolygiu meniniu įsijavimu. Šiose daugiausia melancholiško pobūdžio dainose solistė išlaikė skoningą pusiausvyrą ir nepasidavė pagundai „pafoiti“, ypač aukštesnėse gaidose, savo stiproko balso arkliukui. Jos balsas visą laiką buvo vien priemonė dainos būdingumui išryškinti. Iš šių dainų daugiausia išsitraukia atmintin G. Gudauskienės „Smilgos“ (F. Kiršos žodžiais), pernykštes „Priesaikos“ operos kompozitoriaus V. Marijaus dar negirdėta daina „Mėnėse na“ (J. Aisčio žodžiais) ir G. Binkio „Tulpės“ (K. Binkio žodžiais). Onos Šestokaitės-Pluškonienės asmenyje būsi-

me sulaukę mūsų operinės tradicijos dainininkų pavėsyje nepastebimai išsivysčiusios naujos ir simpatingos dainų dainininkės, sugebancios sukurti scenoje išbaigtą ir savaimingą meninį koncerto vaizdą ir be dramatinės operos arijų pagalbos.

Programos gale padainuotos pasaulinių kompozitorių Massenet, Bohm, Čaikovskio ir Griego dainos pirmą kartą išspūdiu, dar suvartintu. Ju tarpe, C. Bohm „Nakties tyloje“ ir Čaikovskio „Prievoje žalia žolele žydėjau“ ypač patraukė jautrią meninę interpretaciją, išbalansuotą balso skambesiu ir glaudžiu tekstu su melodija rystu. Mažų priekaištų šiai nuosekliai ir skoningai sustatytai programai galėtų būti vien kiek per vienašališkas solistės palinkimas į lyrinę lėtesnio tempo kompozicijas. Kiek dosniau programą patvirtinus gyveniais, o gal ir kiek sudėtingesniais numeriais, šis rečitalis padarytų dar gilesnio įspūdžio.

Pabaigai atliktose Bizet „Carmen“ ir Saint-Seans „Samsono ir Dalilos“ operų arijose šiai jautriai dainininkė, nors ir aiškiai nestokojant balsinių išteklių, dar nepavyko visiškai įsitraukti į fatališkųjų Carmen ir Dalilos charakterių gelmes. Abiejose arijose ji buvo kiek susilaikanti ir, nors labai simpatinga, per kukli. Tuo tačiau nenorėčiau pasakyti, kad po tinkamo pasirušimo solistė nebūtų įdomiau įnešusi bet kuriame mūsų lietuviškosios operos pastatyje.

Programai akompanavęs muzikas Aloyzas Jurgutis ši karta buvo išimtinai gerai pasirušęs ir sukurė solistei muzikalią bei patikimą atramą. Jurgutis galėtų tapti mūsų vertinamu ir pagaidujamu koncertų palydovu, atsikratęs vieno trukdančio įpročio. Greitesniųjų veiklų įžangose bei intarpuose jis mėgsta nesilaikyti dainininko tempo, o skambina nuosavai lėtesniu greičiu, ne kartą tuo išstumdamas solistę iš jam įprastos dainos nuotakos.

Nepaisydama karštos pavasario dienos, apypilnė salė klausytojų viešnią solistę ir jos palydovą priėmė užtaimant šiltai ir nuosirdžiai.

Nauji leidiniai

(Atkelta iš 4 pusl.)

teikiamas ryšys su po einačiais keturiomis puslapiams, tai apjuokiamas Jonas Aistis; jeigu to ryšio nėra, tai apjuokiamas Valerijonas Simkus. Kiekvieno atveju susidaro labai smagi humoristinė situacija. O kadangi lietuvių humorui esame gana atsparūs, tai bent už čia pateiktą redakciją yra pagirtina. Daugiau žiūrime numeryje: Jurgio Gliados tikrovinė novelė „Teisėms birželi“, Zenos Tenisonaitės eilėraščiai, knygų leidinių recenzijos — Al-donos Vėscinaite poezijos rinkinio „Žodžiai kaip salis“ ir dail. Povilo Puzino monografijos, duodama poeto Tomo Venclovo pareiškimo ištrauka anglų kalba ir kt.

Jonas Augustas, DVIEJU PASAULEJURU VARYBOS. Išleista autoriaus leidybos „Naujienų“ redakcija, 1977 m. gegužės mėn. 192 psl., kaina nepažymėta.

Ona Šestokaitė-Pluškonienė ir Aloyzas Jurgutis po koncerto Chicagoje. Nuotr. V. Rimšelio

Kultūrinė kronika

O. V. Milašiaus minėjimas Chicagoje

Vakaru Europos literatūros pasaulyje Oskaras Vladislovas Milos-Milašius yra tikrai labiausiai žinomas lietuvis. Poetas, rašęs prancūziškai, bet visur ir visada pristatomas kaip lietuvis. Su Lietuva, savo protėvių žeme, tampa sujungęs ne tik daugelį savo kūrybos posmų bei šiaip raštų, bet ir savo gyvenimo visuomeninę ir politinę veiklą. Jis buvo laisvosios Lietuvos pasiuntinys Prancūzijoje. Savo plačiai žinomą vardą ir savo diplomatinės veiklos aukštojo standarto lygiu jis daug nulėmė Lietuvos labui, kada nepriklausomybės pradžioje tarptautinės painiavos atrodė tiesiog neįtikėtinai.

O. V. Milašius mirė Prancūzijoje 1939 m. Bet šiemet gegužės 29 d. sueina lygiai 100 metų nuo jo gimimo. Todėl Poezijos dienos Chicagoje, įvykstančios gegužės 27, 28 ir 29 d. Jaunimo centre, pirmosios dienos (gegužės 27 d.) penktadienio vakaras ir skirtas Oskarui Vladislovui Milašui. Vakarų programos pradžia 8 val.

Iškilmen atvyksta iš Wsahingtono Milašiaus raštų lietuvių kalbon vertėjas rašytojas Antanas Vaičiulaitis. Jis tą vakarą skaitys paskaitą tema: „Milašius, kaip žmogus ir kūrėjas“. Aktoriai Stasė Kiešaitė ir Jonas Kelečius rečituos rinkinius Milašiaus kūrybos eilėraščių. Tai bus žodžio, šviesų ir kitų vizualinių bei vaizdinių efektų poetinis spektaklis, įjungiant jį ir ištrauką iš garsiosios O. V. Milašiaus poetinės dramos „Miguel Manara“. Sukakties proga Lietuviškos knygos klubas tai dieną „Miguel Manara“ išleis lietuvių kalba. Vertė Antanas Vaičiulaitis. Visai vakaro programai vadovaus Kazys Bradūnas.

Taigi, ateinantį penktadienį (gegužės 27 d.) visi šikagietiai kviečiami pradėti šių metų Poezijos dienas sukvatviniū Oskaro Vladislovo Milašiaus minėjimui.

NERIJA LINKEVIČIŲTE DAINUOS LONDONE

Solistė Nerija Linkevičiūtė pakviesta dalyvauti 24-toje Europos lietuviškųjų studijų savaitėje ir ta proga atlikti rengiamo kon-

certo programą. Solistė kvietimą priėmė. Studijų savaitė vyks liepos 31 — rugpjūčio 7 d. Londone, Anglijoje. Iš JAV į studijų savaitę organizuojama ekskursija.

TRIJŲ JAUNŲ DAILININKŲ PARODA

Ateinantį penktadienį (gegužės 27 d.) 7 val. vak. M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje, atidaroma idomos jaunų dailininkų trijų paroda. Matysime naujuosius dailės darbus Audronės Ambrozaitės, Danguolės Stončiūtės-Kuolienės ir Juozo Gudinsko. Paroda rengia ir jos audaryman visus kviečia Chicago Studentų atėimininkų draugovė. Paroda galerijoje tęsis iki birželio 5 d.

VALANČIAUS TEMOS KONKURSE PASKIRTA TIK VIENA PREMIA

Lietuvių rašytojų draugija buvo paskelbusi konkursą vyks. M. Valančiaus temą. Konkursas apėmė romaną, dramą ir novelę. Romanui buvo 1000 dol. premija, dramai — 500 dol., novelėi — 250 dol.

Atsiųsta 8 kūrinių: vienas romanas, dvi dramos, penkios novelės.

Į vertinimo komisiją Rašytojų draugija pakvietė šiuos asmenis: Henriką Kačinską, Alina Staknienę, Vytautą Volerį, Leonardą Žitkevičių. Dr. Juozas Girnius buvo dr. Jono Lenkaitio, mecenato, atsakovo.

Komisija posėdžiavo gegužės 14, šeštadienį, Kultūros židinio bibliotekoje. Posėdy nedalyvavo dr. Juozas Girnius. Jis buvo paskelbtas telefonu. Komisijos pirmininku išrinktas Vytautas Voleris, sekretoriumi — Leonardas Žitkevičius.

Komisija plačiai išnagrinėjo visus veikalus ir nutarė neskirti premijos nei už romaną, nei už dramą.

Pakirta premija už novelę. Balsų dauguma buvo įrinkta novelė „Vyskupo šešėlyje“. Pasirašyta P. Rūgšio slapyvardžiu. Atidarius voka, paaiškėjo, kad P. Rūgšis yra Jurgis Gliada. Jam ir tenka 250 dol. premija. Premijos mecenatas — dr. Jonas Lenkaitis.

PATIKSLINIMAS

Balandžio 30 d. „Draugo“ kultūrinio priedo atkarpo išspausdinta Anslavs Egličio novelė „Strimagalviais pirmyn“ lietuvių kalbon išversta Jurgio Gliados.

MILAŠIAUS SIMTOJO GIMTADIENIO IŠVAKARĖMS

(Atkelta iš 2 pusl.)

Šiaus vardą, jeigu jis būtų puišias savo knygas parašęs lietuviškai?

Zinia, ne Milašiui, bet pasauliui būtų skriauda. Nes jautrioji, dailinngoji lietuvių tauta mokėtų savo poetą deramai įvertinti! Visų mūsų lentynos puoštų jo raštų tomiais — lietuvių kalba.

Jeigu laisvam krašte to dar nebūtumėm spėj padaryti, šiandien už Milašiaus raštų išleidimo privilegiją varžytė varžytųsi ir dideli, ir maži fonai. Tuo neabejoju.

LADIES AND GENTLEMEN

Hair formula JIB is Patented Guaranteed in Switzerland and is Registered in USA, Canada, Europe. It cures Dandruff, Falling Hair, itching scalp, Splitting ends, strengthening HAIR, Root growth and restoring NATURAL HAIR (Color) using JIB you will never be BALD or GREY 100% Guaranteed. Listed in Drugists Red Book. Drug's Chemist Order STRAIGHT TO THE LAB: J & J, 2557 W. 9th St., 1610 W 17th St. S. 50th Ave & 11th St., Chicago, Ill. 1147 N. Ashland Ave. 2834 N. Milwaukee Ave. Chicago, Ill. JIB Medicine Liquid 1 oz. 6 week supply — \$8.00 Money Order, postpaid Send Today.

JIB LABORATORY, 1137 So. Park Ave., CHICAGO, ILL. 60606

Putnamo šešelių vedamos stovyklos

NERINGA

Box 134C, R.F.D. 4

W. Brattleboro, Vermont 05301

Berniukų (7-14 metų) birželio 26 — liepos 9

Mergaičių (7-16 metų) liepos 10 — 30

(Putnamo piknikas liepos 24 d.)

Lietuvių kilmės, anglų kalboji mišri (7-16 metų) liepos 31 — rugpjūčio 13.

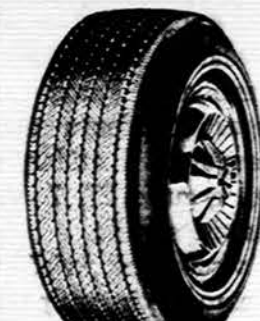
Atlanto Apygardos At-kų rugpjūčio 14-27. Vietos ribotos! Pereitais metais vietų pritrūko! Informacijai kreipkitės:

CAMP NERINGA
I. C. CONVENT
PUTNAM, CONN. 06260

Rašomų elektrinių OLYMPIA mašinelių lietuviškų raidynų gauta nauja siunta. Geriausia dovana ne tik čia Amerikoje, bet labai tinkama siųsti ir Lietuvon (mažas maitas). Kreiptis

DRAGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629 ir vakarais pas A. DAUGIRDĄ, tel. 476-7399 — arba tiesiai iš SPARTA savininko: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731 (sk.)

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Duslintuvai. Išmetamieji vamzdžiai ir kiti patysmai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-Ups. Lubrication. Change of oil and Filters.

COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE

2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777

Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet. Šventadieniais uždaryta. — Sav. MIKAS ČESAS

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETRIEWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING PLACE

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 5 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. vak. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Troškad. uždaryta

7% 6 1/2% 5%
Mokamas už 6 m. Mokama už 1 m. mokamas už
certifikatus. certifikatus. investavimo
Minimum \$1,000 Minimum \$1,000 sąskaitas.

PENIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

1977 KELIONĖS Į LIETUVĄ

Vienos Savaitės Kelionės į Lietuvą — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su dienos ekskursija į Kauną, 1 naktis Maskvoje.

- Rugsėjo 18 — Rugsėjo 26 \$358.00
- Spalio 9 — Spalio 17 \$326.00

Dviejų Savaičių Kelionės į Lietuvą, Vokietiją ir Angliją — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Vuniche ir 3 naktys Londone.

- Birželio 26 — Liepos 10 \$1,253.00
- Liepos 17 — Liepos 31 \$1,253.00

Kelionių kainos pagrįstos kelionių kainomis iš Bostono, New Yorko ir Montrealio per Pan American World Airways arba bet kurio IATA lėktuva.

Dėl daugiau informacijų apie Lietuvį keliones prašome kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS BALTIC TOURS

8 White Oak Rd., Newton, MA 02168

Tel. (617) — 969-1190 arba

1-800-223-7420

(prašyt kalbėti su "Pat")

Kelionių skaičius kiekvienai kelionei ribotas. Patartina kuo anksčiau išsiaiškinti vietos.

Redaguoja Saulius Kuprys, 1806 S. 49th Ct., Cicero, IL 60650

TRIJŲ JAUNŲJŲ DAILININKŲ BELAUKIANT

arba trijų perspektyvų konfrontacija M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje

Vienam menas itakoja aplinką, kitam menas ją interpretuoja, o trečiam menas yra var-tai i save. Ateinantį penktadienį, gegužės 27 d., 7 val. vak. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, trys jauni lietuviai dailininkai mums atskleis savo individualias perspektyvas i save ir i savo aplinką.

Visi trys neseniai baigę studijas — Audronė Ambrozaitytė gavusi bakalaurą laipsnį Barat kolegijoje ir meno studijas gilinoti Prancūzijoje. Juozas Gudinskas, iš Hamiltono, įsigijo bakalaurą laipsnį (BFA) 1972 m. ir magistrą (MFA) Washington universitete 1974 m. Danguolė Stončiūtė — Kuolienė, studijavusi Chicago Meno institute, įsigijo BFA laipsnį Mundein kolegijoje 1974 m. Visi trys yra dalyvavę lietuvių ir amerikiečių parodose.

Straipsnyje „Ateities“ žurnale (1976 m. vasaris), Juozas Gudinskas pasisakė: „Bandau kurti tokius darbus, kurie fiziškai skleidžiasi i aplinką“. Tą jis vykdo ir savo tapyboje, kuri vaizdiniai taip sulaužo drobės plokštumą, pavirsta žiūrovui i skulptūrą, nebeįsitenkančią drobės dviejose dimensijose. Užsiminus, jog jo pasirinkta šaka universitete buvo tapyba, Gudinskas tuoj paaiškina, jog tas pasirinkimas tebuvo tik susidėjusių aplinkybių išdava — tapybai — piešimui medžiagos yra pigiausia. Be net ir studijų metais, kai pasisekdavo prieiti prie kitų priemonių, jis kūrė ir grafiką, ir skulptūrą.

Savo kūryboje Gudinskas nori suformuoti aplinką, kad per ją paveiktų žiūrovą. Anot jo, kūrinyje yra ne dailininko „vidaus paveikslukas“, o dailininko pasirinkta priemonė paveikti tuos, su kuriais jis savo aplinką dalinasi. Dėl to Gudinskuo meno muziejų potvarkiai, neleidžiantys kūrinių liesti, yra nesuprantami. Žiūrovas turi aktyviai santykiuoti su kūriniu.

Gudinskas skulptūras kuria iš savo aplinkoje randamų dalykų. Jis juos dėsto taip, kad sukurtų savo aplinkos detalės esmę, kuri savo buvimu kelia žiūrovui klausimą, reikalaujantį aiškaus atsakymo.

Juozas Gudinsko kūryba — betarpiškas realizmas. Lietuviai jo darbų turėjo progos pamatyti Ateitininkų jubiliejinėje stovykloje Dainavoje. Šiuo metu jis dėsto piešimą ir tapybą Mohawk kolegijoje, Hamiltone.

Audronė Ambrozaitytė savo mintis vysto siurrealizmo sferoje. Jos pagrindinė priemonė — grafika. Savo paveiksluos ji apgyvendina pasamones gaivalų simbolišką. Kur Gudinskas veržiasi už savo ribų atrasti naujas perspektyvas, Ambrozaitytė skverbiasi gilyn i vidaus pasaulį — tolyn nuo išorės. Jos paveikslų tematika laki, bet užtai formos juose pasvertos, apribotos, apgalvotos.

Nuo 1974 metų ji dalyvauja lietuvių dailininkų parodose Čiurlionio galerijoje, o šių metų Vasario 16-tosios parodoje Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje, laimėjo antrą premiją.

Apie savo darbą Danguolė Stončiūtė — Kuolienė kalba šitaip: „Esu grafikė. Dirbu grafikoje, nes joje galiu savo mintis išreikšti — ji kooperuoja“. Danguolei jos kūryba yra „tarpinė tarp manęs ir pasaulio“, jos kūrinyje suartina ją su pasauliu — žiūrovais. Bet ji pripažįsta, kad kartais paveiklo mintis lieka paslaptis — tik ji turi mįslės raktą. Kai Ambrozaitytė atsigręžus nuo išorės pasaulio, o Gudinskas paniręs į jame, tai Kuolienė savo kūrybą stato kaip tiltą tarp vieno ir kito pasaulio. Paskutinį kartą matėm Danguolės Stončiūtės kūrybą Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, 1974 m.; tada jos kūryboje figūravo stilizuotos gamtinės formos. Nuo tada pasikeitė dailininkė, pasikeitė ir jos kūryba.

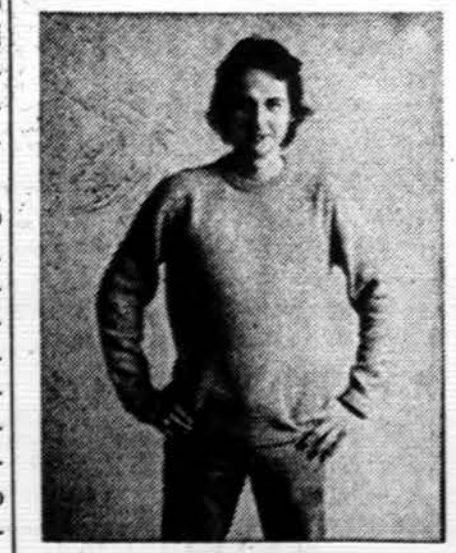
Visi trys jaunieji dailininkai, suformuoti šio laiko ir šios kultūros, išgyvena greito keitimosi — formavimosi stadiją. Visi trys jau nebe pradedantys studentai, o jauni profesionalai. Parodą rengia Chicago Studentų ateitininkų draugovė; atidarymas penktadienį, gegužės 27, 7 v. v. Paroda tęsis visą savaitę.

Cicagos visuomenė kviečiama dalyvauti parodoje ir susipažinti su dailininkų darbais.

Aldona Zailskaitė

Audronė Ambrozaitytė siurrealizmo sferoje

Juozas Gudinskas — betarpiškas realizmas

Danguolė Stončiūtė, turinti mįslės raktą

D. Stončiūtė-Kuolienė iš „Pasaulėvaizdžių“ ciklo

LITUANISTINĖ STOVYKLA NE UŽ KALNŲ, BET NEW YORKE

Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centro ruošiamą kasmetinę lituanistinę stovyklą šiais metais vyks rugpjūčio 14 iki 26 dienos. Stovyklos vietovė numatyta prie Rochesterio, New Yorko valstijoje, Divine Word seminarijoje, Conesus miestelyje. Jau žinoma dalis dalyvaujančių lektorių ir jų numatytos temos: dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė — Lietuvių prozos aspektai; kun. Juozas Vaišys — Linksnų mokslas ir rašymas; dr. Marija Gimbutienė — Senovės lietuvių mitologija; Stasys Santvaras — Klasikinė lietuvių poezija; dr. Antanas Klimas — Lietuvių kalbos istorija ir žodyno studijos. Susitarus, norintiems bus galima už studijų savaitę suteikti kreditus, užskaityti valandas iš Kent State universiteto. Norintieji daugiau informacijų kreipkitės i PLJS Ryšių centrą, 2422 West Marquette Road, Chicago, Ill. 60629.

Besirengiant demonstracijoms už žmogaus teises šią vasarą, PLJS sušaukė pasitarimą Detroit. Pasitarime dalyvavo Algis Zaprackas (PPJS patarėjas), Ofelija Barskėtytė (Alta), Gabija Juozapavičiūtė (PLJS), Viktoras Nakas (PLJS), antroje eilėje Jonas Urbonas (PSB), Paulius Bernotas (JAV LJS), Audra Kasputytė (Detroito LJS), Jurgis Valaitis (Kan. LJS ir KLB, Birutė Zdanytė (JAV LB)

"NEMUNAS" TEKA ST. XAVIER KOLEGIJOJE

Laikas taip greitai bėga. Juk taip neseniai buvo mintis, tokia nereali, tokia tolima. Tai buvo prieš metus, kai pasigirdo St. Xavier kolegijoj, Chicagoj, Lietuvių klubo — „Nemuno“ vardas. Per vienerius mokslo metus buvo sėgngasi suburti kiek galima daugiau lietuviško jaunimo — yra 12 aktyvių narių. Idomiausia, kad ne visi klubo nariai yra grynai lietuviai.

„Nemunas“ ir jo veikla gerokai praturtina St. Xavier kolegijos kultūrinį gyvenimą. „Nemunas“ yra vienintelis etninis klubas šioje kolegijoje, kuris veikia vietinių kalbų departamento globoje.

Prasimušėm sau kelią, kuriuo išaugusi visa kolegija, bet ypač mes, „Nemuno“ klubo nariai. 1976-77 m. valdybą sudarė trys asmenys, be kurių sunkaus darbo „Nemuno“ pradžios niekas nebūtų matęs. Tai buvo: pirm. Vilija Kerelytė, vicepirm. Grasiilda Reinytė, sekr.-izd. Ann Marie Jagielaitė.

Pereitą savaitę įvykusiame paskutiniame šių mokslo metų susirinkime buvo renkama 1977-78 m. valdyba. Smagu matyti, kad padidėjo darbuotojų skaičius. Naujieji valdybos nariai yra: pirm. Grasiilda Reinytė, vicepirm. Udo Schaefer, sekr. Ann Marie Jagielaitė, izd. George Cachares, koresp. Rose Klatt.

Buvusi pirmininkė Vilija Kerelytė atsiveikino su klubo nariais, dėkodama jiems už talką ir prisidėjimą prie visų užsimotų darbų. Kiekvienam nariui-ei padovanojo po ženklelį, pasiūlydama, kad tai liktų klubo nario ženkleliu.

Linkėtina 1977-78 m. valdybai tęsti pradėtą darbą kilnioje lietuviškoje dvasioje.

Audronė Ambrozaitytė Vėlai vakar vakare, po saulėleidžio (intaglio)

St. Xavier kolegijos Chicagoje studentų klubas „Nemunas“. Stovi iš kairės i dešinę: Vilija Kerelytė — pirmininkė, Grasiilda Reinytė, vicepirmininkė, Ann Marie Jagielaitė — sekretorė ir izdininkė, Carol Zapolytė, dr. Algis Norvilas — moderatorius, Patt Pavlik, Sharon Kadlec, Marianne Winnerberg. Priekyje: Udo Schaefer, George Cachares, Rose Klatt.

LOYOLOS STUDENTŲ VEIKLA

Šių mokslo metų Loyolos universiteto Chicagoje Lietuvių klubo veikla prasidėjo jau tradicija tapusiu pikniku, kuris įvyko Evanstono Lighthouse parke. Šis mūsų „initium semestri“ susibūrimas sutraukia visus lietuvių kilmes studentus ir profesorius su jų šeimomis. Šioje gegužinėje dalyvavo Loyolos universiteto College of Arts and Sciences dekanas Ron Walker su žmona Alzona, prof. M. Buntinas, iš kaimyninės Mundein kolegijos prof. Birutė Miniataitė ir vyriausiasis šeimininkas prof. Bronius Jaselskis, mūsų klubo moderatorius. Dalyvavo apie 30 klubo narių ir keletas svečių iš Northwestern universiteto.

Klubo susirinkimai vyksta kas antra savaitė. Susirinkę diskutuojame veiklos planus, problemas ir svarstome kaip iškelti Lietuvos vardą kolegų ir profesorių tarpe. Šioje srityje nemažai pasidarbavome Kalėdų laikotarpiu ir minint Vasario 16-tos šventę. Prieš Kalėdas klubo nariai susirinkdavo kas savaitę ir gamino lietuviškus kalėdinius papuošalus — šiaudinius. Dalį šiaudinukų pardavėm, o likusius papuošėm eglutė. Nors tai pareikalavo nemažai darbo, bet sulauktas dėmesys patiesino mūsų pastangas. Darbą užbaigė, surengėme kalėdinį susibūrimą, kuriame profesoriai, klubo nariai bei jų draugai linksminosi — lietuviškai dainuodami ir šokdami.

Vasario 16-tos proga, universiteto knygyne surengėme tautodailės parodą, kuri tęsėsi dvi savaites. Buvo išstatyti medžio drožiniai, audiniai, gintaro dirbiniai, tautiniai rūbai ir LB paruošta informacinė literatūra. Prie mūsų klubo patapo ir keli latviai,

kurię išstatė latvių tautodailės.

Užgavėnių metu dr. ir ponias Jaselskiai savo namuose surengė klubo nariam blynų balių. Balandžio mėnesį universiteto surengtoje Ethnic Fair lietuvių dalyvavo su savo skanėstais. Veiklos metus užbaigėm gegužinė, kuri, gražiam orui pasitaikius, labai pasisekė.

Šiais metais universiteto administracija suteikė oficialų pripažinimą Lietuvių klubui. Loyolos universitete panašius klubus turi dar vokiečiai ir ukrainiečiai. Šiuo metu klube aktyvių narių yra apie 40, jų tarpe ir keli latviai. Artimai bendraujame su Northwestern Lietuvių klubu ir dalyvaujame jų parengimuose. Klubu valdybą sudaro: Gedas Grinis, pirmininkas, Cathie Jaselskytė, Algis Baltrušaitis, Jonas Aviza ir Regina Bielkutė, moderatorius prof. B. Jaselskis.

Loreta Stončiūtė

Dalis Northwestern universiteto, Ill., lietuvių klubo narių prie savo surengtos tautodailės parodos. Sėdi Aloyzas Pakalnis, Raimundas Bandziulis, Edis Razma. Stovi Sandy Bakšytė, Irena Katelytė, Jim Fremgen.

TRUMPOS BANGOS

— Studentų ateitininkų stovykla šiais metais vyks Dainavoje rugpjūčio 28 iki 31 dienomis. Po stovyklos bus vykstama i Ateitininkų kongresą Clevelande.

— Rytinio pakraščio studentų ateitininkų draugovių sąskrydis įvyks gegužės 28-29 d. New Yorke.

— Ethnic Community Service, lietuvių studentų korporacija, teikianti patarnavimus lietuviškom organizacijom ir tyrinėjanti lietuviško gyvenimo apraškas, šią vasarą numato paplėsti savo veiklą. Bus ypatingas dėmesys kreipiamas i Marquette Parko apylinkės problemas Chicagoje.

— Lietuviai studentai mokslo tęsimui gali gauti finansinę paramą. Stipendijas i kitokią finansinę paramą teikia Lietuvių katalikų susivienijimas. Lietuvos Vyčiai, Lietuvių katalikų moterų sąjunga, Lietuvių prekybos rūmai. Vydūno fondas ir Ateitininkų šalpos fondas.

— Pasaulio Lietuvių PLJS Ryšių centras ruošia šokių liepos 4 dieną Union Pier, Michigan. Šokių pelnas skiriamas paremti Ryšių centro rengiamai lituanistinei stovyklai.

KODĖL BŪTI KRIKŠČIONIŲ?

Pasaulinio garso teologas prof. dr. Hans Kueng, dėstęs dogmatines ir ekumenines studijas Tuebingeno universitete, šiuo klausimu parašė stambų veikalą, kurį i anglų kalbą išvertė E. Quinn ir kurį Doubleday bendrovė New Yorke išleido pavadinimu: „On being a Christian“ (1976 m., 720 psl., 12.95 dol.). Autorius didelių gabumų ir ypatingo darbštumo, labai plačią literatūrą panaudoja ir apima daugelį klausimų: nuo Dievo buvimo įrodymų iki labai pažangios socialinės doktrinos. Nuostabiai gerai pažįsta katalikų ir protestantų naujas studijas, suvokia dabarties maštingą pasaulį, susipažinęs ir su pasaulio pirmiaisiais literatūros veikalais. Apžvelgia konservatyviąją ir revoliucinę teologiją, pabrėžia, kad „modernioji psichologija nustatė žymų ryšį tarp išblėsimio religingume ir tarp didėjančio pasimetimo, praradimo gyvenimo prasmės ir dėsningumo, tipiškos mūsų laikų neurozės“.

Gaila, kad jis yra pernelyg stiprioje racionalizmo, protestantų teologų įtakoje ir nukrypsta nuo tradicinės doktrinos apie Šv. Raštą, Mariją, popiežių, Bažnyčią, bet knyga užbaigia šią pagrindinę savo veikalo mintimi: „Sėkdamas Kristumi, žmogus šių dienų pasaulyje gali tikrai humaniškaai gyventi, veikti, kentėti ir mirti — laimėti ir nelaimėti, gyvenime ir mirtyje, Dievo palaimomas, žmonėms padedantis“.

J.Pr.